

کتابخانه حامی

عدد

۲۲

علماء عثمانیه دن

آتی ذاتک ترجمه حالی

(کافیجی محمد محی الدین ، دده جنیکی ، برتوی محمد افندی ، محمد
عیشی افندی ، یوسف زاده عبدالله حامی ، محمد ابوسعید الخاری)
نک تراجم احوالی شاملدر .

محرری :

بروسه لی محمد طاهر

طابع و ناشری :

تجار زاده ابراهیم حامی

باب مشیختپهاهینک و معارف نظارت جلیله سنک ۳۱۵ نومرولی
و ۲۴ شباط سنه ۳۱۹ تاریخی رخصتنامه سفی حائرذر .

استانبول

کتابخانه اسلام — ابراهیم حامی

۵۶ — باب عالی جاده سفی — ۵۶

خانملره مخصوص فخرته مطبعه سفی

۱۳۲۱

علماء عثمانیہ دن آلتی ذاتک ترجمہ حالی

(کافیہ جی محمد محی الدین ، ددہ چینی ، بروی محمد افندی ، محمد
شی افندی ، یوسف زادہ عبداللہ حلمی ، محمد ابوسعید الخادمی)
تک تراجم احوالی شاملدر .

محرری :

بروسہ لی محمد طاهر

طابع و ناشری :

تجار زادہ ابراہیم حلمی

باب مشیختہناہینک ومعارفی نظارت جلیلسنک ۳۱۵ نومروی
و ۲۴ شہاطسنہ ۳۱۹ تاریخی رخصتنامہ فی حائرذر .

استانبول

کتابخانہ اسلام — ابراہیم حامی
۵۶ — باب عالی جادہ سی — ۵۶

خانہ لره مخصوص غزتہ ، طبعہ ۱۹۰۵

۱۳۲۹

مندرجات :

- (۱) محمد محی الدین کافیه جی (کافیه جی)
  - (۲) دہ دہ جنکی
  - (۳) برکوی محمد افندی
  - (۴) محمد عیثی افندی
  - (۵) یوسف زادہ عیداء حامی افندی
  - (۶) محمد ابوسید الخادمی
-

افادۀ مخصوصه

شقایق نعمانیه و ذیللری کبی علماء عثمانیه نیک
تراجم احوالی مبین اولان آثارک اکثرنده ترجمه
حاللری ذکر اربان ذواتک نه وجهله دورمدارس
ایلدکلری ، نه صورته قطع مراتب رؤس ایتدکلری
اوزون اوزادی به بسط و نقل اولندیغی حالده
اساساً علم و فضلارینک مزایای حتماً یقنای اولمی
لازم کلن مؤلفات فاضلابه لرینک تعداد و تشریحنه
دائر لزومی درکار اولان تفصیلاتک همان اکثرتی
اعتباریه آز اولسندن عادتاً برعالم کامل ایله برعو یلم
نافص بینلری فرق اولنجه جق درجه لرده اولدیغی
ارباب دقت و مطالعه نیک مسلمیدر . بونیکله برابر
بو حالک دهه زیاده سی شعرانک تراجم احوالی بیله برن
(نذاکر شعرا) ده منهود اولمقده در .
او قدرکه سجیه شعربه بخشایش الهیسنه مظهر

اولان بر شاعر ایله مجرد علم قوتیله ، تقلید هوسیه
 انشاد شعره یلنه نن بر متشاعر بینی تفریق
 ایتمک ایچون انسان بهوده یره وقتلی ، اساسلی
 بر مطالعه یه ، دولاییدیه اضاعه وقته مجبور اوایوره
 ظن عاجزانه مه کوره بو بولده اختیار اولنان طرز
 افاده ایسه نذا کرنویس اولانلرک یا : (واعط کل
 ذی حق حقه) امر جلیل نبویسندن تسامح لرندن ویاه
 شعر کفتن کرچه در سفتن بود

لیک فهمیدن به از کفتن بود

بیتمک مصراع نانیسنده کی خصیصه دن حقیقه حصه دار
 اوله مدقلرندن ویاخود ترجمه حائی یازمق ایسته -
 دکلری بر شاعر بهانه سیله لفظک معنایه فدا ایدلایکنی
 نظر دقت و انصافه آلمیه رق مجرد طرز تحریر
 وافاده لرنده کوسترمک ایسته دکلری صنایع کلامیه یه
 مغلوبیتلرندن ایلمی کلکده در . مع مافیله سردایتدیکم
 بو نظریه دن تراجم احوال [ ] ، نذا کر شعر اتحریرینه
 بذل همت بیوران ذوات کرامی حاشا استحقار

[°] زمانزده تحریرینه همت بیوریلان (اسلاف)

وساثره کبی آثار ، مسرودات ، مروضه دن آزاده در .

فکرنده بولنديغم اگلا شامسون، زيرابوگون وجودلرييله
 باقتخار ايتديکمز صاحب کمال و معارف اولان
 اسلاف عظامزك قسم کليسنی ينه بوکي آثار ايله
 بيله بيامکده يز . مقصدم هر نه دنسه هم تيريني دور
 طو تدقيرينه ، بوسيله حصوله کان اثرلريني برجه تله
 نقصان يازدقيرينه تأسفدن عبارتدر . شوراسی ده
 جای دقت وشایان نصف تدرکه حقیقه ، اطرافيله جهت
 جامعه سيله ترجمه حال يازلمق انک عادتاً مستحيل
 درجه سنده اولديغی اعظامدن يالکيز بر ذات عالی
 حقه حقیقه حتی جلدلردن عبارت آثار يازان ارباب
 اختصاص و هم تیک ينه ترجمه حالی يازمق ایسته ديکی
 ذک مزیتنی ، فضیلتنی ، هویتنی بالوجوه بیلدیره .
 مدیکندن بجه نوعاً ماشکایت ایل مسيله ثابتدرکه
 آثار اسلامیه ده کی سیر و مناقب ايله آثار غریبه ده کی
 مفصل تراجم احوال کتابلری بودعوانک عادل
 شاهدلریدر .

بتوفیقه تعالی یازدیغم بورساله دن و یازوب ختامی
 قوه قریبه یه کتیردیکم (عثمانلی ارباب معارفی)
 اسمنده کی کلیاتدن مقصدم ، مؤلفین عثمانیه نیک

اسامی مؤلفاتی بولہ بیلدیکم قدر اعداد ایدہ رک
ولو نقصان اولسون هیچ اولمازسه دلال کالاتلری
اولقدر .

همان جناب حق خلیفہ کالاتپور و شہریار
معارف کسترغازی بیدانی سلطان (عبدالحمیدخان)
ثانی افدمنر حضرتلرینی بالجمله آمال خیریت اشتمال
ملوکانہ لرینہ نائلیتله مسعودالبال بیورسون آمین .

مناستر فی ۲۵ صفرالخیر سنہ ۱۳۲۱

بروسہ لی : محمد طاہر بن رفعت

محمد محی الدین کافیہ جی (کافیجی)

ابو عبداء محمد بن سائبان بن سعد بن مسعود
رومی حنفی

متبحرین فضلاءدن بریکانه علم و کمال اولوب
(۷۸۸) ناریخنده (برغمه) ده مه آرای شهود
اولشدر .

تفسیر ، حدیث ، فقه ، اصول ، منطق ، نحو ، هیات
و علوم سائرده ید طولی صاحب اولدیغنه یازدینی
آثار مدققانه شاهد عادلدر .

سیوطی کبی بر علامه روز کارک استاد فضائل مندی
اولدیغنی سویامک ، وصف کمانه دائر بشقه سوز
ایرادینه حاجت بر اتمام . مولانا سیوطی « طبقات
النحاة » نده اون درت سنه صاحب ترجمه نک مجلس
عامنه دوام ایلدیکنی و هر دفعه سنده هج ایشتمه مش

اولدینی دقائق وغوامض علمیه استماعی صور نیلہ پک
 زیادہ استفادہ واستفاضہ ایتدیکنی یاز بیور ، حتی
 بر مصاحبت علمیه اتناسندہ سیوطی بہ « زید قائم »
 ترکیبک اسرانی سؤال ایدر . مولانای مشارالیه علم
 نحو دہ مبتدی لک بیلہ کمال سہولتہ حل ایدہ بیلہ جنکری
 بونلہ برسؤالک ایرادینی ، عادتاً مقصد استحقاقہ
 حل ایتک ایستہ بہرک تأثر وانفعالی کتم ایلہ من .
 اوقاضل دقائقین ایسہ بوتأثرہ انتقال ایلہ بوجملہ دہ
 یوزاون اوج مبحث اولدینی درمیان ایدنجه سیوطی
 بیان حیرتہ بومباحث غامضہ بی ایشتمہ دجہ مجلس
 علمکزدن قالقمق احتمالی یوقدر .

جوابیلہ ایضاحات نیازندہ بوانور . صاحب
 ترجمہدہ بوکا دائر یازمنش اولدینی رسالہ سنی ایراد
 ایدہرک سیوطی مرحوم کاملاً استنساخ ایلہ مشدر .
 مبائی علومى مملکتدہ بعدالتحصیل تزئید
 ککلات ، توفیر معلومات ایچون طریق سیاحتی
 اختیار ایلہ انا طولی ایران ، آسیای وسطایی دور
 ایلایوب برجوق اعلام علما و افاخم فضلائیلہ ملاقات
 ایشدر .

از جمله مولانا شمس الدین فناری، مولانا ابن ملک، مولانا برهان الدین حیدر، مولانا واجد، حافظ الدین ابن بزازی ایله کوریشهرک مصاحبات علمیہ لرندن حصہ دار فوآند اولمشدر. ملوک مصریہ دن اشرف برسپای [۳] زمانده مصر قاهرہ یه کیده رک فضلائی مملکتله مصاحبات و مباحثات علمیہ یه کیریشمش و جمله سی قدرت علمیہ سنی شهرت شایعه. سنه فائق بولدقلربی اعتراف و پرستشکاران علوم تدریسات فاضلانہ سندن استفادہ یه شتاب ایتدیلر. ذکر اولنان اشرف برسپای مولانای مشارالیه فوق العاده اعزازوا کرام ایشمش و مشیخت شیخونیه یی توجیه ایلمشدر.

صاحب ترجمه علوم متنوعه یه، بالخاصه معقولانه دائر برچوق آثار یازمش ایسه ده قسم اعظمی عندالایجاب رسائل مختصره صورتنده تخریر ایشمش و ضبط و محافظه لرینه نقید ایله مامشدر. حتی سیوطی طبقات نحاته درج ایتمک اوزره کندیسندن اسامی مؤلفاتی ایسته مش ایسه ده آنارینک اسامیسنی

اونوتمش اولديني ، تعدادينه مقتدر اوله ميه جني
جوانبي آلمشدر. عزيز مشاراليهك صرفاي صوفيه به
واصحاب صدق وصلاحه محبتي، ارباب جهل وضلاله
نفرتي وار ایدی . ا کثر اطواری لاقیدانه اولوب
دنیا به میل والتفاتی یوق ایدی .

سکزیوزیتمش طقوزسنه سی شهر جمادی الاولیسنک
دردنجی جمه کیجه سی تارک حیات مستعار وعازم
دارالقرار اولمشدر .

(رحماه)

عصری فضالاسندن شهاب الدین منصور :

بکت علی الشیخ محی الدین کافیہ جی [°]

عیننا بد موع من دم المهبیح

مطلعتی حاوی مرتیه سیله تأثرات عمومیه بی

تصویر ایتمهک چالیشمشلردر .

[°] مشاراليهك کافیہ جی شهرتيله اشتہاری ابن حاجب

مرحومك فن نحو دن [کافیہ] نام اثر دقیقتی پک چوق

دفعه لر تدریس ایلمسی سبب اولدیفنی امام سبوطی

مرحوم [لبالباب فی تخریر الانساب] نده بیان ایلمشدره

مؤلفات فاضلانه لرى بك متنوع اولوب بعضيلرى

شونلردر :

- (١) اتيسير فى علم النفسير
- (٢) انوار السعادة فى شرح الكلمة الشهادة
- (٣) تشريح مسألة الاستئنا
- (٤) الاشراف فى مراتب الطباق
- (٥) شرح قواعد الاعراب
- (٦) سيف القضاة على البغاة
- (٧) شرح الاسماء الحسنى
- (٨) مختصر فى علم الحديث
- (٩) شرح العقائد المضديه . [٣٠]
- (١٠) الفرح والسرور فى بيان المذاهب
- (١١) نزهة الارواح وغبطة الاشباح فى التصوف
- (١٢) وجيز النظام فى اظهار موارد الاحكام
- (١٣) شرح تهذيب المنطق والكلام
- (١٤) منبع الدرر فى علم الاثر
- (١٥) منازل الارواح
- (١٦) عقد الفرائد
- (١٧) المختصر المفيد فى علم التاريخ

[٣٠] علامه جلال الدين دوانى ايله علماء عثمانيه دن

(١١٦٠) تاريخنده وفات ايدن طريقته جى زاده سيد

مصطفى انقره وى و (١١٣٤) ده وفات ايدن شهرى

سليمان فاضل طرفلرندن دخى شرح اولمشدر .

- (١٨) حل الاشكال فى مباحث الاشكال فى الهندسة
(١٩) تفسير الايات المتشابهات
(٢٠) نزهة الاخوان فى تفسير قوله تعالى بالوط
انا رسل ربك (٠٠٠)
(٢١) نزهة المغرب فى المشرق والمغرب
(٢٢) زيد قائم « جملة سنه دائر يوز اون اوج بى
حاوى رساله

دده جنکی [۳]

اسمی کمال الدین ابراهیم شهرتی قره دده وده وده جنکی در .
تفسیر و خدیثه عصرینک فریدی ، فروع و اصوله
زمانک الحق برفاضل کزین و حیدی اولان صاحب
ترجمه آماسیه ملحقانندن « سوانسه » قریه سنده
پیرایه بخش کهواره وجود اولشدر . اوائل حالده
صنعت دباغتله مشغول ایدی ، استعداد خدا دادینک ،
قابلیت فطریه سنک برتجلیکاه اتساعی اولان مسالک

---

[۳] جنک قارسی ده سفینه ، مناسنی ده متضمندر
بوذاتک مشهور عزری حاشیه سی فوائد و قواعد مختلفه بی
حاوی اولدینندن ناشی (سفینه القواعد) مقامنده اولوق
اوزره (جنکی) تسمیه اولندیفنه شقایق ذیلی (عطائی)
نک عباره می ده دالدر . علم قرائتندن ده (جنک) اسمنده
برجموعه قواء واردر .

تزیه علمی به انتسابی پک غریب بر صورتده وقوع
 بولمشیدر . شقائق ذیلی عطائی ده مذکور اولدیغنه
 کوره طقوز یوز یکریمی اتی تاریخنده و خطیب
 قاسم اوغلی ، امامیه مفتیسی تعیین اولندیغی زمان
 شهره قدومی فصل بهاره تصادف ایتمکله اشراف
 ممالکت برضیافت ترتیبیله مفتی افندی بی دعوت ایدر لر .
 دده افندی او تاریخنده هنوز کنج اولدیغنه دن
 مطبخ خدمتنه تعیین اولنور . آشچی اودون قانتندن
 شکایت وزبان تعریضی بالخاصه دده افندی به توجیه
 واطاله ایله محجوب ایدر ، حتی نقصان نزا کتندن
 (سنک کبی بر ایشنه یارامازلری بویله ضیافته
 دعوت ایتمکدن نه فائده حاصل اولور) وادیسنده
 ایراد مقال ایلدیکندن دده افندی پک زیاده . تأثر
 اوله رق کویا اودون کتیرمک بهانه سیله صاویشر ،
 بر آبدست آلیر ، سجده نیازه قپانیر ، آه و زاره
 و « الهی ! بومعامله ناسزائک بکا لایق کور یایشنی ،
 جوهر کر انهای علم و فضیلتدن حصه دار اولممدیغمدن
 ایلری کلیور نی بو شرفدن محروم ایلمه » دیه
 مناجانه باشلار . کوزلری سرشک آلود اولدیغی

حالدہ دارالضیافہ بہ کلیر ، مفتی افسدینک ایاغنه
 قبانہرق خدمت تعلیم وتر بیہ سنہ قبول ایتمنی
 استرحام ایدر . مفتی مشارالیہ حالہ ترحم ایدہرک
 قبول ایدر . دده افسدی همان ادوات صنعتی
 صاتہرق بر مصحف شریف تدارک ایله برشوق
 و اقدام عظیم ایله تحصیل علومہ کریشیر . فی الحقیقہ
 مایہ فطریستہ کی استعداد علوی سمانقہ سیلہ آز
 زمان ایچندہ تفیض ایدہرک . بین الاقران تمیز ایلر .
 صرہ ایله بروسدہ بازید پاشا ، تیرہدہ قرہ قاضی ،
 مرزیفونده ساطانیہ مدرسہ لری مدرسہ کلرینہ
 و طقوز یوز الی تاریخندہ ینہ ترفیعاً دیا . بکرده
 خسرو پاشا مدرسہ سنہ تعیین بیوردی . و پاشای
 مشارالہک الی ایکی تاریخندہ حاملہ انشا ایتمدیکی
 مدرسہدہ علاوہ توجیہ اولندی . الی بدی سنہ سنہ
 ساجانیہ ازنیق پابہ سنہ ترفیع ابدلندی . آلتمش
 بشدہ کفہ مفتیلکی توجیہ قلندی یتمش ایکی ذی الحجہ .
 سنہ شیخوخت و هرم ایجانیہ آلتمش آقچہ
 وظیفہ ایله بقاعدآ چراغ بیوریلہرق او تاریخردہ
 مقرر عرقا و علما اولان بروسدہ اختیاراقت ایلدی .

« کلشن جنات اکا ماوی اوله » تاریخچنک
 دلالت ایلدیکی طاقوز یوز یتمش بش اوآخرنده ترک
 عالم فانی وعزم جهان باقی ایدهرک سد باشنده بیوک
 کلیسا قارشیسندیکی خواجه محمد قرهمانی مسجدی
 خطیره سنه دفن ایلدی .

مؤلفات فاضلانهری :

- (۱) طبقات النحاة
- (۲) حاشیه علی شرح المواقف
- (۳) « علی صدر الشریمة
- (۴) « علی الخبالی
- (۵) « لجنة الفوائد
- (۶) مناقب اولیا
- (۷) رسالة فی علم الوضع
- (۸) سیاستنامه [۱۵]
- (۹) فقهدهن وهبانیه طرزنده منظومه
- (۱۰) حاشیه علی شرح عنزی اسم الدین النفزازانی [۱۶]

[۱۵] (۱۲۷۵) ده وفات ایدهرک ادرنه قبوسمی
 خارچندهکی مصطفی پاشا درکاهنه دفن اولنان شیخ الاسلام
 مشرب زاده حقیدی محمد عارف افندی طرفندن ترجمه
 وطبع اولمشدر .

[۱۶] بو حاشیه بر مجموعة فوائده وفهرس قواعد حکمده
 اولوب (دده) جنکی اسمیه (۱۲۵۵) تاریخچنده
 طبع اولمشدرکه علوم عربیه ایله متوغل ذواته وجوه
 عدیده ایله استفاده بنمشدر .

(۱۱) حاشیه علی تفسیر القاضی الیضاوی
 علماء عثمانیہ دن تفسیر قاضی بی کاملاً ویا قسماً
 تحشیہ ایدن ذوات کرام :

وفات	سنه ۹۴۱	(۱)	ابن کمال
»	۹۴۸	(۲)	عطوفی
»	۸۶۲	(۳)	سیدی احمد قریمی
»	۹۰۲	(۴)	شیخ بابا نعمة
»	۸۹۳	(۵)	ملا کورانی
»	۹۰۱	(۶)	خطیب زاده
»	۹۸۸	(۷)	قاضی زاده شمس الدین احمد افندی
»	۹۳۳	(۸)	شیخ جمال الدین اسحق قره مانی
»	۹۶۹	(۹)	سروری مصطفی افندی
»	۹۵۱	(۱۰)	شیخ زاده محی الدین محمد افندی
		(۷۱)	روشنی آیدینی
وفات	سنه ۸۸۶	(۱۲)	ملا خسرو
»	۹۹۴	(۱۳)	ملا عوض علائیوی
»	۸۷۱	(۱۴)	نورالدین جزه قره مانی
»	۹۴۵	(۱۵)	سمده افندی (سعدی چلبی)
»	۹۷۵	(۱۶)	عبدالکریم زاده محمد افندی
»	۹۷۹	(۱۷)	قینالی زاده علاء الدین علی افندی
»	۹۲۰	(۱۸)	کمال الدین اسماعیل قره مانی
»	۹۷۶	(۱۹)	امام زاده محمد افندی
»	۹۰۵	(۲۰)	اخى زاده يوسف افندی

- (۲۱) مصطفی بن حمزه الطبری - وسی سنه ۸۷۱ وفات
- » (۲۲) یوسف سنان منجلی اناسیه وی سنه ۹۸۶ »
- » (۲۳) حافظ اسماعیل قرظوی سنه ۱۱۹۵ »
- » (۲۴) حسن الاکبر سنه ۱۱۹۱ »
- » (۲۵) اسماعیل مفید افندی سنه ۱۲۱۷ »
- » (۲۶) یوسف زاده عبده سلمی افندی سنه ۱۱۶۷ »
- (۲۷) صدرالدین شیروانی سنه ۱۰۰۰ تقریباً
- (۲۸) محمد بن جمال الدین شیروانی
- (۲۹) محمد بن ولی الازمیری سنه ۱۱۶۰ وفات
- » (۳۰) حمزه افندی سنه ۱۰۸۱ »
- » (۳۱) غزی زاده شیخ عبدالطیف بروسوی سنه ۱۲۴۷ »
- » (۳۲) محمد مکی افندی سنه ۱۲۱۲ »
- » (۳۳) حضر بن محمد اناسیه وی سنه ۱۰۶۷ »
- » (۳۴) فیض راه افندی سنه ۱۰۹۹ »
- » (۳۵) خلیل نعیمی منجسایوی سنه ۱۲۳۰ »
- » (۳۶) غنی زاده نادری افندی سنه ۱۰۳۴ »
- » (۳۷) ملا احمد شمس الدین قره باغی سنه ۱۰۰۹ »
- » (۳۸) عبده کردی سنه ۱۰۶۴ »
- » (۳۹) محمد اق کرمان سنه ۱۱۷۴ »
- » (۴۰) علامک محمد بوستهوی سنه ۱۰۴۶ »
- » (۴۱) عشاقی زاده عبدالجبار افندی سنه ۱۰۹۰ »
- » (۴۲) مسیحی زاده عبده افندی سنه ۱۱۶۸ »
- » (۴۳) قاز آبادی احمد افندی سنه ۱۱۶۲ »
- » (۴۴) کاخی عثمان افندی سنه ۱۱۷۱ »